

TỔNG HỢP BIỂN ĐÔNG TUẦN QUA

(từ 17/12 đến 23/12/2012)

- Hạm đội Nam Hải Trung Quốc tập trận
- “Thành phố Tam Sa” đóng tàu hậu cần giao thông
- Việt Nam ban hành quy định quản lý tài nguyên huyện Hoàng Sa
- Philippines hoan nghênh lập trường về Biển Đông của Ấn Độ
- Ấn Độ nhấn mạnh quyền tự do hàng hải trên Biển Đông
- Đối tác ASEAN-Ấn Độ vì hòa bình, thịnh vượng chung

Động thái của các quốc gia

+ Trung Quốc:

Hạm đội Nam Hải Trung Quốc tập trận.

Nhân Dân nhật báo vừa đăng tải hình ảnh tập trận của một lữ đoàn thủy quân lục chiến thuộc Hạm đội Nam Hải, Trung Quốc, nhưng không cung cấp thông tin về thời gian và địa điểm diễn ra.

“Thành phố Tam Sa” đóng tàu hậu cần giao thông.

Ngày 18/12, tại Hải Khẩu, “thành phố Tam Sa”, Trung Quốc và Công ty trách nhiệm hữu hạn công nghiệp nặng tàu thuyền Bột Hải đã tổ chức lễ ký hợp đồng, đóng tàu tiếp tế giao thông đời mới của thành phố Tam Sa mang tên “Tam Sa-1”. Con tàu này có lượng rẽ nước 8.100 tấn, dài 120m, rộng 20m, tốc độ lớn nhất 20 hải lý/giờ, có thể hành trình liên tục 6.000 hải lý.

“Thành phố Tam Sa” thuê tàu làm nhiệm vụ tiếp tế. Ngày 17/12, Công ty cổ phần Hải Hiệp Hải Nam thông báo, du thuyền “Yexiang Gongzhu” dự kiến sử dụng khai thác tuyến du

lịch du thuyền từ đảo Hải Nam đến quần đảo Hoàng Sa hiện nay đã được chính quyền “Thành phố Tam Sa” thuê với phương thức thuê bao theo chuyến để thực hiện nhiệm vụ công vụ và tiếp tế. Du thuyền “Yexiang Gongzhu” sẽ thực hiện nhiệm vụ vận tải tiếp tế cho “Tam Sa” thay cho tàu “Quỳnh Sa 3” tạm dừng hoạt động để sửa chữa.

+ Việt Nam:

Ban hành quy định quản lý tài nguyên huyện Hoàng Sa.

Ủy ban Nhân dân thành phố Đà Nẵng đã ban hành Quy định quản lý tổng hợp tài nguyên và bảo vệ môi trường biển huyện Hoàng Sa bao gồm 3 chương và 17 điều, nhằm góp phần bảo vệ tốt tài nguyên và môi trường biển, khai thác huyện đảo Hoàng Sa có hiệu quả, lâu dài và bền vững. Điều này cũng đảm bảo hài hòa lợi ích chung giữa các bên liên quan trong khai thác, sử dụng tài nguyên và bảo vệ môi trường biển huyện Hoàng Sa, hướng đến kết hợp chặt chẽ giữa phát triển vùng biển huyện Hoàng Sa với phát triển vùng nội địa theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa.

+ Philippines:

Philippines hoan nghênh lập trường về Biển Đông của Ấn Độ.

Trả lời phỏng vấn của tờ *Times of India* hôm 18/12, Phó Tổng thống Philippines Jejomar Cabauatan Binay hoan nghênh lập trường của Ấn Độ sẵn sàng can dự vào Biển Đông để bảo vệ lợi ích quốc gia,

“Ngày nay, những vấn đề đó không còn là vấn đề quan tâm cục bộ. Tự do hàng hải và giao lưu thương mại hợp pháp là lợi ích chung. Tuyên bố của Đô đốc hải quân D. K. Joshi là một sự khẳng định rằng đó là một vấn đề mà Ấn Độ không thể bỏ qua”. Bên cạnh đó, ông Binay cũng kêu gọi Ấn Độ tăng cường đầu tư vào Philippines.

Tranh chấp với Trung Quốc làm trì hoãn việc thăm dò dầu khí ở Biển Đông. Forum Energy Plc, Công ty dầu khí thuộc tập đoàn khoáng sản Philex (Philex Mining Corp), không thể tiến hành khai thác ở khu vực Recto Bank thuộc khu vực tranh chấp ở Biển Đông. Bộ Trưởng Bộ Năng lượng Jericho Petilla nói với các phóng viên rằng, việc cấp phép cho các công ty khai thác dầu khí ở Biển Đông có những hạn chế nhất định: “Hạn chế của lô SC72 là nó là một phần trong những vùng biển tranh chấp với Trung Quốc và vì lý do đó, tất cả mọi thứ chúng tôi phải làm ở lô SC72, chúng tôi phải có sự đồng ý của Bộ Ngoại giao.”

+ Ấn Độ:

Ấn Độ nhấn mạnh quyền tự do hàng hải trên Biển Đông. Phát biểu với một phóng viên hôm

18/12, Ngoại trưởng Ấn Salman Khurshid cho rằng tuy quan điểm của Trung Quốc về vấn đề chủ quyền của trên Biển Đông có khác với các láng giềng, nhưng Bắc Kinh phải tôn trọng luật hàng hải quốc tế: “Cần phải tuân thủ và tôn trọng luật biển, và quyền tự do hàng hải ngoài biển khơi là một điều mà tất cả chúng ta đều phải tuân theo. Các vấn đề chủ quyền có thể được giải quyết giữa Trung Quốc và các quốc gia có liên quan, theo hướng song phương hoặc đa phương.”

Quan hệ các nước

Đối tác ASEAN-Ấn Độ vì hòa bình, thịnh vượng chung. Với chủ đề “Đối tác ASEAN-Ấn Độ vì hòa bình và thịnh vượng chung,” trong hai ngày 20 và 21/12, các quan chức ASEAN và Ấn Độ sẽ có nhiều hoạt động đáng ghi nhớ để nâng quan hệ hai bên lên một mức cao mới. Tại phiên họp toàn thể chiều 20/12, lãnh đạo ASEAN và Ấn Độ sẽ thông qua “Tuyên bố tầm nhìn ASEAN-Ấn Độ năm 2020” nhằm đề ra phương hướng cho các mối quan hệ giữa hai bên trong tương lai. Tăng cường quan hệ với ASEAN là trọng tâm trong chính sách “hướng Đông” của Ấn Độ. Ấn Độ đã trở thành Đối tác Đối thoại từng lĩnh vực của ASEAN từ năm 1992 và nâng cấp lên Đối tác Đối thoại đầy đủ năm 1996.

Việt Nam-Ấn Độ trao đổi biện pháp thúc đẩy quan hệ. Chiều 21/12, Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Tấn Dũng đã có cuộc hội kiến với Thủ tướng Ấn Độ Manmohan Singh để trao đổi những biện pháp thúc đẩy quan hệ song phương.

Hai bên đã nhất trí tiếp tục phối hợp và hợp tác chặt chẽ tại các diễn đàn quốc tế và khu vực; khẳng định tầm quan trọng của việc duy trì hòa bình, ổn định, an ninh và an toàn hàng hải ở Biển Đông; giải quyết tranh chấp bằng biện pháp hòa bình, tôn trọng luật pháp quốc tế và Công ước của Liên hợp quốc về Luật biển (UNCLOS) 1982; thực hiện Tuyên bố về ứng xử của các bên ở Biển Đông (DOC), tiến tới xây dựng Bộ quy tắc ứng xử ở Biển Đông (COC).

Campuchia vừa bổ nhiệm đại sứ mới tại Philippines. Ngày 18/12, người phát ngôn Bộ Ngoại giao và Hợp tác quốc tế Campuchia Koy Kuong cho biết Campuchia đã quyết định cử bà Tuot Banha, nguyên Phó Quốc vụ khanh Bộ Ngoại giao và Hợp tác quốc tế Campuchia làm đại sứ tại Philippines. Campuchia thay đại sứ tại Philippines sau khi nguyên đại sứ nước này tại Philippines, ông Hos Sereython chỉ trích chính sách của nước chủ nhà đối với vấn đề Biển Đông.

Phân tích và đánh giá

“ASEAN, Trung Quốc và nguy cơ đối đầu trên biển” của *Rizal Sukma*. Đã có nhiều kỳ vọng rằng, ASEAN và Trung Quốc sẽ tiến thêm một bước gần hơn tới việc đạt được thỏa thuận về một bộ quy tắc ứng xử có tính ràng buộc (COC) ở Biển Đông nhằm tạo ra khuôn khổ cho việc hợp tác chung - cơ chế ngăn chặn các xung đột và quản lý khủng hoảng. Tuy nhiên, kỳ vọng đã giảm dần khi hội nghị thượng đỉnh ASEAN tháng 11 vừa qua ở Phnom Penh không đạt được sự thống nhất giữa Trung Quốc và ASEAN về thời điểm chính thức tiến hành các cuộc đàm phán COC. Việc không có tiến triển đáng kể về COC một lần nữa làm dấy lên những lo ngại trong cộng đồng quốc tế về hòa bình và ổn định khu vực. Lo lắng ấy không phải là vô căn cứ. Những gì đã xảy ra chỉ trong ít tuần sau hội nghị thượng đỉnh ASEAN tháng 11 thực sự đáng lo ngại. *Đầu tiên*, Trung Quốc phát hành hộ chiếu mới bao gồm bản đồ có in hình đường 9 đoạn thể hiện yêu sách chủ quyền của họ với hầu hết Biển Đông. *Thứ hai*, đã có những phản ứng

manh mẽ khi tỉnh Hải Nam, Trung Quốc công bố quy định mới, cho phép các đơn vị cảnh sát được tiếp cận, kiểm tra các tàu mà họ gọi là “xâm phạm trái phép” vào vùng biển thuộc thẩm quyền của Hải Nam. *Thứ ba*, đầu tháng 12, Việt Nam cho biết các tàu cá Trung Quốc đã làm đứt cáp tàu khảo sát địa chấn Bình Minh 02 thuộc Tập đoàn Dầu khí Việt Nam (PVN). *Thứ tư*, Ấn Độ - nước có Tập đoàn dầu khí (ONGC) đã ký thỏa thuận thăm dò dầu khí với PetroVietnam ở Biển Đông - đã bắt đầu đưa ra lập trường quyết đoán hơn. Khi căng thẳng leo thang và nguy cơ hiểu lầm, toan tính sai lệch phát triển, yêu cầu cấp bách về một cơ chế ngăn chặn xung đột và quản lý khủng hoảng càng trở nên quan trọng hơn bao giờ hết. Dù không đạt được tiến bộ trong các cuộc hội đàm về COC thì Trung Quốc và ASEAN trong năm 2013 cần phải nỗ lực gấp đôi để tìm ra sự thỏa hiệp mới tạo điều kiện thuận lợi cho đàm phán COC tiến triển. Nếu không, chúng ta sẽ thấy trước nguy cơ đối đầu trên biển - và chắc chắn đó không phải là kịch bản mà các bên mong muốn.

“Quy định mới của tỉnh Hải Nam dưới góc nhìn của Ấn Độ” của *Sarabjeet Singh Parmar*. Việc tỉnh Hải Nam, Trung Quốc ban hành quy định mới cho phép cảnh sát biển lên tàu, kiểm tra, bắt giữ hoặc buộc tàu nước ngoài đổi hướng ra khỏi những khu vực mà Trung Quốc tuyên bố chủ quyền đã khiến một số quốc gia không hài lòng. Quy định này làm dấy lên câu hỏi về tự do

hàng hải và những quy định cụ thể về quyền lưu thông qua lại của các tàu trong khu vực tranh chấp, quyền mà theo quy định của luật pháp quốc tế là không thuộc về bất cứ một quốc gia nào. Vấn đề ai là người quyết định sự qua lại đó có vô hại hay không vẫn chưa được quy định rõ ràng. Do đó, các quốc gia có quyền sử dụng các quy tắc can dự để ngăn cản không cho Trung Quốc tiến hành lên tàu “bất hợp pháp”, không tuân theo yêu cầu “bất hợp pháp” phải đổi hướng di chuyển trong các vùng biển có tranh chấp – đây là điều mà Đô đốc Hải quân Ấn Độ D. K. Joshi đã đề cập. Việc ban hành quy định trên không chỉ làm gia tăng căng thẳng tại các khu vực tranh chấp, đặc biệt là Biển Đông, mà còn làm tăng thêm sự hồ nghi về ý định của Trung Quốc. Câu hỏi hiện tại cần được làm rõ là “ai sẽ đứng lên và chống lại Trung Quốc nếu nước này áp dụng chiến thuật quân sự cứng rắn và thực thi các quy định như trên tại khu vực có tranh chấp?” Như cựu Tổng thống Mỹ Dwight D. Eisenhower đã từng nói, “Lịch sử không thể nào giao phó trách nhiệm bảo vệ quyền tự do cho những người yếu kém và nhút nhát.”

“Manila và Bắc Kinh bên bờ vực đối đầu?”
của *Richard Javad Heydarian*. Mặc dù các nhà lãnh đạo Philippines nhận thấy chính sách bên

miệng hổ chiến tranh với Trung Quốc là nguy hiểm, nhưng cách tiếp cận ngoại giao nhằm giải quyết xung đột với Bắc Kinh dường như không có kết quả. Đối mặt với lực lượng hải quân ngày càng hiện đại của Trung Quốc, Manila đang tìm kiếm các cam kết lớn hơn của Washington về nguyên tắc tự do hàng hải ở Tây Thái Bình Dương cũng như nghĩa vụ của Mỹ trong các hiệp ước phòng thủ chung với các đồng minh khu vực, trong đó có Philippines. Bên cạnh đó, Philippines cũng thúc đẩy các nỗ lực ngoại giao nhằm giải quyết các tranh chấp trên biển và xoa dịu Bắc Kinh. Để tránh một cuộc đối đầu trực tiếp với nước láng giềng khổng lồ, chính phủ Philippines tích cực tìm kiếm sự ủng hộ cách tiếp cận đa phương nhằm giải quyết các tranh chấp, chủ yếu dưới sự bảo trợ của ASEAN. Do các biện pháp ngoại giao dường như thất bại, Manila buộc phải theo đuổi giải pháp sức mạnh hiệu chiến hơn như khôi phục các mối quan hệ quân sự chiến lược với Mỹ và các cường quốc Thái Bình Dương khác. Tuy nhiên, chính quyền Manila vấp phải nhiều trở ngại lớn trong việc thắt chặt quan hệ quốc phòng với Mỹ vì hiến pháp không cho phép và dư luận trong nước phản đối mạnh mẽ các kế hoạch triển khai lực lượng Mỹ ở Philippines; bên cạnh đó là tầm quan trọng chiến lược và kinh tế của Trung Quốc với Philippines. Vì vậy, mặc dù giải pháp ngoại giao chưa đạt được những đột phá quan trọng, nhưng đây có thể vẫn là lựa chọn tốt nhất cho Manila.

“Yếu tố chính trị ở Biển Đông” của *Melissa M. Cyrill*. Điều làm cho Biển Đông trở nên hấp dẫn

là ý nghĩa chiến lược toàn cầu trong cả 2 lĩnh vực thương mại và năng lượng, điều khiến sự hiện diện chiến lược của một số các quốc gia tại đây trở nên rõ ràng hơn. Vốn đã trở thành nền kinh tế số 2 thế giới nhưng vẫn đang là một nước đang phát triển, Trung Quốc bắt buộc phải theo đuổi chiến thuật vừa tìm cách tăng cường mối liên kết với nền kinh tế thế giới, vừa tìm cách thực hiện các lợi ích chiến lược của mình. Thêm nữa, cho dù Trung Quốc không chủ định để trở thành cường quốc số 2 trên thế giới, nửa sau của những năm 2000 đã cho thấy nước này đang dần đóng một vai trò như vậy. Không gì minh họa sự tự tin vào sức mạnh quốc gia và tham vọng của Trung Quốc rõ hơn việc Bắc Kinh tăng cường xây dựng năng lực quân sự. Đối với Ấn Độ, cuộc chơi chiến lược giữa Trung Quốc và Mỹ có ý nghĩa hết sức quan trọng bởi nó liên quan đến tự do hàng hải ở Biển Đông. Sự hiện diện của hải quân Mỹ tại khu vực từ lâu đã được phía Trung Quốc chấp nhận, tuy nhiên, với sức mạnh đang lên và tham vọng ngày càng lớn, hành động quyết đoán của Trung Quốc có thể khiến tranh chấp leo thang thành một cuộc xung đột nhỏ, cho dù đây không phải là ý định của giới lãnh đạo Trung Quốc.

“Cậy khỏe bắt nạt yếu: Hình ảnh của Trung Quốc?” của *Minxin Pei*. Có một nguyên tắc trong ngoại giao đó là khi bạn đã ở trong hổ thì chớ nên tiếp tục đào sâu nữa. Thế nhưng, theo xét những hành động gần đây thì chính sách ngoại giao của Trung Quốc rõ ràng đã đi ngược lại nguyên tắc này. Ông Tập Cận Bình sẽ làm thế nào để “giải phóng” Trung Quốc ra khỏi cái

hổ địa chính trị này? Trung Quốc đang ở trong môi trường khu vực tồi tệ nhất, quan hệ với Nhật ở mức thấp nhất trong lịch sử; với ASEAN cũng bị xấu đi do vấn đề tranh chấp trên biển; quan hệ Trung - Mỹ ngày càng chuyển sang hướng đối kháng chiến lược. Nhiệm vụ cấp bách hiện nay là phải giải quyết vấn đề trong quan hệ Trung - Nhật, tiếp đó là hóa giải tình hình căng thẳng tại Biển Đông trong quan hệ Trung Quốc – ASEAN. Giới quyết sách của Trung Quốc cần hiểu rằng lập trường của Trung Quốc tại Biển Đông đã dồn Bắc Kinh vào ngõ cụt, việc kiên trì đàm phán song phương chứ không phải đa phương trở nên quá ích kỷ. Lợi dụng một nước đại diện như Campuchia để phá hoại đoàn kết ASEAN có lẽ là thành công chiến lược nhất thời, tuy nhiên phải trả giá chiến lược lâu dài, cuối cùng là tổn công vô ích. Lãnh đạo khóa mới của Trung Quốc cần quyết đoán, tạo bước ngoặt trên vấn đề Biển Đông, có thể chấp nhận bàn vấn đề

này tại đa phương hoặc công nhận luật pháp quốc tế thay vì kiên trì yếu tố lịch sử như hiện nay. Tiếp đó phải đặt quan hệ Trung - Mỹ vào điểm tựa chắc chắn hơn. Lãnh đạo Trung Quốc phải biết rằng quan hệ Trung - Mỹ không phải chỉ dựa vào chính sách với Mỹ của Trung Quốc mà do chính sách của Trung Quốc khiến láng giềng lo sợ, tạo đòn bẩy cho Mỹ; do đó, Trung Quốc phải thành công trong việc trấn an láng giềng và Mỹ bằng chuyển đổi

chính sách thực tế thì mới giải thoát Trung Quốc ra khỏi cái hố địa chính trị hiện nay.

“ASEAN cần làm gì để tránh cơn bão ở Biển Đông?” Không thiếu lý do để ASEAN cần duy trì tính đoàn kết của mình. Không nên để bất đồng về cách thức giải quyết tranh chấp hàng hải với Trung Quốc ảnh hưởng đến cam kết về tính trung tâm và vai trò của khối trong việc thúc đẩy hòa bình và ổn định trong khu vực. Dưới góc nhìn của chính sách thực dụng, khu vực Đông Nam Á từ lâu đã trở thành đấu trường cạnh tranh giữa các cường quốc. Không may là, thực tế này vẫn tồn tại, cho dù các nước lớn và ý thức hệ đã thay đổi kể từ thời Chiến tranh Lạnh. ASEAN với vị thế là một khối không nên chọn đứng về phía Mỹ hay Trung Quốc. Các nước thành viên cần phải học cách xử lý mối quan hệ với những đối tác hay đối thủ lớn hơn mà không lôi kéo cả khối vào bất kỳ cuộc tranh chấp nào của họ. Các nước lớn cũng có lợi ích trong việc giúp ASEAN duy trì tính trung tâm. Thái độ tích cực của Trung Quốc và Mỹ hướng tới Châu Á là minh chứng cho tốc độ phát triển nhanh và mạnh mẽ của khu vực. Hai nền kinh tế lớn nhất của thế giới sẽ có được nhiều lợi ích từ một ASEAN hòa

bình, thịnh vượng và ngược lại, ASEAN cũng có những lợi ích tương tự từ Mỹ và Trung Quốc. Do đó, Mỹ - Trung không nên phương hại đến mối quan hệ với hoặc giữa các nước ASEAN. Nếu hai nước này nỗ lực để trở thành đối tác thay vì đối thủ, các nước ASEAN sẽ có nhiều cơ hội để hành động và tránh những cuộc tranh cãi làm tổn hại thanh danh của khối như đã xảy ra tại Phnom Penh gần đây.

Thực hiện: Đinh Tuấn Anh